

El preu a pagar per a ser educador avui

Una professió per a corredors de fons

per Javier Bahón Gómez

Com s'ha de formar a algú perquè exerceixi una de les professions més complexes del món? Qui seria capaç de qualificar-se prou, a més en les seves habilitats tècniques (hard skills), en pedagogia, psicologia, sociologia, antropologia, didàctica de diverses àrees, intel·ligència emocional, pensament rigorós, aprenentatge cooperatiu, comunicació eficaç, competències digitals, necessitats educatives especials, habilitats socials, disseny competencial i tota la resta que podria afegir-s'hi?

El problema és que no és una llista opcional. Es tracta de tot allò que un docent actual ha d'anar posant en la seva motxilla per a educar a l'aula i no morir en l'intent. Amb tota la intenció, no he esmentat en la llista les "soft skills" o habilitats toves amb la suma de les quals podríem visualitzar ja un superheroi carregat de "talent" i de "tarannà". Si no tinguéssim present l'aprenentatge al llarg de tota la vida, seria impensable el desenvolupament de semblant qualificació. Ara bé, cada moment ha de ser aprofitat perquè el temps vola i, amb ell, l'evolució del món en el qual s'ha de moure el nostre alumnat. Així doncs, sense temps a perdre, necessitem docents que hagin nascut amb una genètica potenciadora d'algunes d'aquestes qualitats irrenunciabls. El professorat necessita ser-ho per vocació; és mala ocupació per als qui pensen

El professorat necessita ser-ho per vocació; és mala ocupació per als qui pensen que "com no sé què fer, em faré professor"

que "com no sé què fer, em faré professor". Necessitem que el seu equilibri emocional sigui a prova de bombes i que tingui entre les seves grans virtuts la inclinació pel servei als altres.

Si falla la vocació educativa i de servei i la gestió emocional, és qüestió de temps sentir-se cremat, desillusionat i, pitjor encara, apareixerà un efecte negatiu cap als companys i l'alumnat. Si, per contra, posseeix aquestes qualitats, el nostre següent cavall de batalla el trobarem en la seva formació inicial. Sense palliatius, moltes universitats imparteixen un grau de magisteri tristament deficitari. Donen mostres d'un estancament en els seus ensenyaments i fins i tot, sent paradoxal, en els mètodes que utilitzen per a ensenyar als futurs docents. D'aquesta manera, queda en mans dels centres escolars proveir d'un bon aprenentatge continu, al qual cada professional ha d'afegir el seu interès personal per continuar formant-se a través de la lectura, els cursos o l'experiència pròpia i amb els companys.

Les lleis basades en competències de les últimes legislatures han servit a vegades per a activar aquesta formació permanent i la necessitat d'una evolució professional constant. No obstant això, per als centres i professors que han reaccionat amb lentitud i un tarannà inadequat enfront dels canvis, el que ha sobrevingut és una bretxa creixent entre la seva realitat docent i la que el món precisa.

Hi ha multitud de causes perquè qualsevol educador, amb el pas del temps, es vagi trobant cansat i desconnectat de la visió o propòsit del seu centre. No és diferent d'altres

El peatge te'l paga amb escriu un alumne al qual aconseguies tirar endavant malgrat el seu context o una cara alegre entre els teus alumnes

professions on factors com la conciliació, les variables exigències de l'entorn, el tracte directe amb les persones, l'increment de funcions acumulades en cada persona, el sentiment de poc reconeixement, etc., fan nosa. Hi ha vacuna? No podem esperar un beuratge màgic que ho curi tot, però sens dubte, hi ha aspectes molt rellevants per a ajudar enfront d'aquests obstacles, més o menys objectius. Així els hi explicaria als interessats:

- Tanca els ulls i analitza la teva situació des de la coherència personal. Si no és la professió que t'omple, no estàs en el lloc adequat. No tractis que el món canviï i s'adapti a tu. Sigues valent i fes un pas al costat.
- Forma't. Com més eines tinguis en la motxilla didàctica, a més fronts podràs plantar cara i sortir-ne airós.
- Intenta-ho. Falla. Torna a intentar-ho. Si ho deixes de fer, només hi ha una cosa segura, cada dia estaràs més allunyat de les necessitats de la professió.
- Compta amb el teu equip. Les metes exigents com, per exemple, tirar endavant un projecte educatiu complet, només es pot afrontar des d'un equip molt ben liderat. D'un en un, ens cremem tots; junts, sumem sabers, destreses i actituds.
- Assaja el somriure. El bon humor és imprescindible. Un docent "una mica eixelebrat" triomfa abans a l'aula que

un "estirat amb molts mèrits".

- I com deia, aquesta professió com cap altra ens necessita amb les emocions molt ben equilibrades. El dia a dia, els alumnes disruptius, les necessitats educatives que no sabem o podem atendre, les famílies superexigents o sobreprotectores, els canvis legals, alguns equips directius sense idees clares o claustres poc col·laboratius, entre molts altres motius, poden generar-nos una forta inestabilitat. Però no oblidis que totes les persones reaccionem de manera diferent davant la mateixa situació. A això ajuda la flexibilitat emocional i la flexibilitat de pensament. Per tant, la rigidesa en totes dues esferes és un aliat fatal i aquest duet rigidesa/flexibilitat no depèn de res extern a tu; aquesta visió la forgem al llarg de la nostra vida decidint com volem ser i com rebutgem ser.

En resum, com diria el meu benvolgut amic Eugenio Ibarzabal: "Val la pena, però hi ha pena". El peatge te'l paga amb escriu un alumne al qual aconseguies tirar endavant malgrat el seu context; una cara alegre entre els teus alumnes; un "gràcies" fugaç de l'alumne que menys esperaves. Recorda-ho, val la pena.

Javier Bahón Gómez Mestre i pedagog amb vint anys d'experiència a l'aula i direcció escolar. Posteriorment, director de Fundació Nuevas Claves Educativas i, avui, CEO de Túinnovas Lab Educativo, Co-director del Centre Internacional d'Aprenentatge Cooperatiu i Ambaixador de ODS Certificat. Escriptor, assessor i divulgador.